

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

TEHRAN CHAMBER OF COMMERCE,
INDUSTRIES, MINES AND AGRICULTURE

بیانیه (مانیفست)
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و
کشاورزی تهران
در مورد انتظارات بخش
خصوصی از دولت دوازدهم
۱۳۹۶-۱۴۰۰

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۱/۲۹

فهرست مطالب:

- مقدمه
- باز تعریف نقش و جایگاه بخش خصوصی
- بهبود محیط کسب و کار
- مبارزه جدی با فساد
- رقابتی کردن اقتصاد، رشد درون زا و برون گرا
- تجدید ساختار دولت
- تعمیق رونق اقتصادی
- استمرار ثبات اقتصادی و حفظ دستاوردهای تورم پایین
- کاهش بیکاری و افزایش نرخ مشارکت اقتصادی
- بهره برداری کارآمد از منابع طبیعی و زیست محیطی
- جمع بندی و انتظارات

به نام خدا

مقدمه

طی چهار سال آینده، اقتصاد ایران به یک اقتصاد رقابتی با مشارکت فعال در زنجیره ارزش جهانی مبتنی بر استفاده بهینه از منابع و سرمایه‌های داخلی به ویژه سرمایه‌های انسانی با کسب دستاورد بهبود سطح استانداردهای زندگی و رفاه برای جامعه تبدیل خواهد شد و یا مانند دوره‌های قبل در مسیر نشیب و فرازها و عدم قطعیت‌های داخلی و خارجی به کسب رشد‌های موقتی ناپایدار و غیر فراگیر اکتفا خواهد نمود. دستاوردهای کاهش نرخ تورم و رفع نسبی تحریم‌ها در صورتی استمرار خواهد داشت که گام‌های اساسی در راستای اجرای کامل سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و ارتقاء رقابت‌پذیری اقتصاد کشور برداشته شود.

تصمیمات و اقداماتی که در دولت جدید ایران اتخاذ و انجام خواهد شد بدون تردید تاثیر به‌سزائی در سرنوشت اقتصاد و توانایی رشد بخش خصوصی و حضور معنادار این بخش در بازار داخلی و تجارت فرامرزی خواهد داشت. طی دوره جدید، اقتصاد کشور نیازمند تحولات جدید از منظر اصلاح رویکرد نسبت به بخش خصوصی، به رسمیت شناختن واقعی این بخش و قائل شدن نقش فعال برای آن در عرصه اقتصادی است. بدیهی است متناسب با این تغییر رویکرد می‌باید محیط کسب و کار هموار، روان و مساعد برای فعالیت‌های اقتصادی رقابتی نیز فراهم شود. دوره جدید مدیریت اقتصادی کشور، مستلزم تبدیل گفتمان به عمل و ایجاد انسجام و هم‌افزایی اثربخش همه‌آحاد جامعه به دور از اعمال صلاح‌دیدها، سلیقه‌های غیر فنی کارشناسی و عدم جامع‌نگری است.

وجود بده-بستان بین هزینه‌های سیاسی و منافع اقتصادی حاصل از جراحی‌های ساختاری در اقتصاد کشور و ترجیح پیامدهای بلند مدت اجرای اصلاحات در برابر آسیب‌های کوتاه مدت آن، بر اهمیت وجود اقتدار و عزمی راسخ در دولت جدید، تاکید دارد. بدیهی است در این مسیر تبیین و انعکاس شفاف و روشن واقعیت‌های اقتصادی کشور به جامعه، گامی اساسی در جلب مشارکت آنها برای انجام اصلاحات ریشه‌ای خواهد بود.

اقتصاد رشد محور ایران، اقتصادی است که تصمیمات و سیاست های اقتصادی دولت آن به طور پیگیرانه و مستمر حامی رشد پایدار بوده و تصویر برنامه های بلند مدت و میان مدت آن از قبل برای فعالان کسب و کار و سرمایه گذاران، روشن و مشخص شده است.

برای دستیابی به رشد اقتصادی که کامیابی و موفقیت کشور ایران را حاصل نماید می باید محوریت برنامه دولت جدید بر ۹ اقدام اولویت دار زیر متمرکز شود:

۱. بازتعریف نقش و اهمیت بخش خصوصی در اقتصاد کشور
۲. بهبود محیط کسب و کار
۳. مبارزه جدی با فساد
۴. رقابتی کردن اقتصاد، رشد درون زا و برون گرا
۵. تجدید ساختار دولت
۶. شکل گیری و تعمیق رونق در کلیه بخش های اقتصادی
۷. استمرار ثبات اقتصادی و حفظ دستاوردهای تورم پایین
۸. کاهش بیکاری و افزایش نرخ مشارکت اقتصادی
۹. بهره برداری کارآمد و بهینه از منابع طبیعی و زیست محیطی

باید توجه داشت که جهش موقتی تولید، تامین کننده رشد اقتصادی پایدار مورد نیاز کشور نخواهد بود لذا لازم است از هر گونه اقدامی که منجر به شکل گیری و توسعه فعالیت های غیر رقابتی از طریق توسعه انحصارات و تخصیص غیر بهینه منابع مالی به فعالیت های اقتصادی فاقد توجیه فنی و اقتصادی و اهلیت لازم، به شدت اجتناب گردد و در مقابل از طریق بهبود محیط رقابتی کسب و کار و تسهیل امور کسب و کار با تاکید بر حذف مجوزهای متعدد زائد و برچیدن زمینه های شکل گیری فساد، محیط اقتصادی پویا و رقابتی برای فعالیت های اقتصادی فراهم نمود.

اصلاح سیاست های اقتصادی در کلیه زمینه های اولویت دار و اجرای به موقع و درست

آنها از الزامات محقق و آشکار شدن مزیت‌های رقابتی کسب و کارهای خصوصی ایرانی است. این اقدامات به فعالان اقتصادی کشور اجازه خواهد داد تا مشاغل کیفی برای جوانان کشور خلق نموده، در فناوری‌های جدید سرمایه‌گذاری کرده و ثروت مورد نیاز برای ارتقاء زیرساخت‌ها، مراکز آموزشی و برنامه‌های اجتماعی و بهبود سطح زندگی جامعه را تولید نماید.

شایان ذکر است اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران یک نهاد غیرسیاسی است و در فرآیند مهم انتخابات ریاست جمهوری بدون حمایت از کاندیداها، صرفاً از سیاست‌های شفاف و مشخص متضمن ایجاد محیط رقابتی کسب و کار تامین کننده رشد اقتصادی پایدار پشتیبانی می‌کند.

۱. بازتعریف نقش و اهمیت بخش خصوصی در اقتصاد کشور

علی‌رغم تصویب سیاست‌ها و قوانین مربوط به اصل ۴۴ قانون اساسی کشور، بخش‌های اقتصادی کشور از دو بخش خصوصی و دولتی به دو بخش دولتی و غیردولتی تغییر ظاهری و محتوایی داشته و با افزوده شدن بخش جدید غیردولتی بدون اهلیت و با ماهیت دوگانه، عملاً نه تنها گشایشی در محیط اقتصادی برای فعالان بخش خصوصی ایجاد نکرده بلکه به نوعی ماندگاری بخش دولتی در عرصه فعالیت‌های اقتصادی با عنوان جدید غیر دولتی، تحکیم و تثبیت شده که عدم تحقق نتایج مورد انتظار از خصوصی سازی، از شواهد ملموس آن در اقتصاد کشور است.

اقدامات مورد انتظار :

- حذف واقعی دخالت و تصدی‌گری دولت در اقتصاد از کانال حذف تسلط مالکیت و مدیریت دولتی در فعالیت‌های اقتصادی
- حذف عنوان غیر دولتی از کلیه قوانین و مقررات
- یکسان‌نگری و عدم تبعیض در اعطای امتیازات یا تشویق‌ها به کلیه فعالان اقتصادی
- افزایش تعامل با بخش خصوصی در زمینه تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری از طریق اجرای واقعی مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

۲. بهبود محیط کسب و کار

بنا بر شواهد بین‌المللی محیط کسب و کار ایران برای انجام فعالیت‌های اقتصادی مساعد نیست. موارد ذیل از جمله اقدامات اولویت دار در زمینه رفع موانع اداری و بهبود محیط کسب و کار است.

اقدامات مورد انتظار:

- حذف موانع اداری، پیچیدگی‌ها و سخت‌گیری‌ها در حوزه مالیاتی با تاکید برگسترش پایه‌های مالیاتی
- حذف کلیه تبعیض‌های مربوط به اعمال معافیت مالیاتی بر حسب نوع مالکیت بنگاه‌های اقتصادی
- تقویت حاکمیت قانون، اجرای صحیح و به موقع مقررات و حذف برخوردها و اعمال سلیقه شخصی به ویژه در حوزه مقررات تامین اجتماعی
- تسویه کامل بدهی‌های دولت به بخش خصوصی
- تسهیل اجرای رویه ورشکستگی برای خروج بنگاه‌های ناکارآمد و ایجاد فضا برای ورود بنگاه‌های جدید
- اجرای کامل و دقیق اصلاح نظام بانکی با هدف رقابتی کردن بازار پولی و تسهیل دسترسی فعالان اقتصادی به منابع مالی
- حذف مقررات زائد و دست و پاگیر در بازار سرمایه به منظور استفاده موثر از این بازار برای تامین مالی سرمایه‌گذاری‌ها و فعالیت‌های اقتصادی
- تامین ضمانت‌های لازم برای دریافت فاینانس و جذب سرمایه‌گذاران خارجی در قالب مشارکت با فعالان بخش خصوصی داخلی
- جلوگیری از اعمال تغییرات مکرر در مقررات متعدد مربوط به محیط کسب و کار

۳. مبارزه جدی با فساد

توسعه و شیوع پدیده فساد در بخش دولتی، به انجام اصلاحات ریشه‌ای در قالب از بین بردن سیاست‌های اقتصادی زمینه‌ساز شکل‌گیری فساد ضمن برخورد جدی با متولیان و حامیان آن در اقتصاد کشور نیاز دارد.

اقدامات مورد انتظار:

- شناسایی کلیه مقررات و دستورالعمل‌های اداری زمینه ساز شکل‌گیری فساد
- حذف عوامل تولید فساد اقتصادی و اداری و ارائه گزارش‌های منظم شفاف به جامعه در زمینه اقدامات انجام شده

۴. رقابتی کردن اقتصاد، رشد درون‌زا و برون‌گرا

عدم مشارکت فعال اقتصاد ایران در زنجیره‌های ارزش جهانی، شکل‌گیری و توسعه فعالیت‌های اقتصادی انحصاری و شبه انحصاری، استمرار تخصیص یارانه انرژی، نظام دو نرخ ارز و سیاست‌های تعرفه‌ای غیر منطقی نامتوازن، مصادیق روشنی از رقابتی نبودن اقتصاد کشور است. وفق آمار جهانی، بیش از ۲ درصد از اشتغال و بیش از ۳۵ درصد از صادرات جهان از محل سرمایه‌گذاری خارجی تامین می‌شود که ایران به دلایل گوناگون عملکرد خوبی در زمینه جذب سرمایه‌گذاری خارجی نداشته است.

اقدامات مورد انتظار:

- تجدید رویکرد، ساختار و ماهیت مرکز شورای رقابت از قیمت‌گذاری کالاها به تدوین سیاست‌های لازم برای حذف انحصارات در اقتصاد کشور
- حذف الزام قیمت‌گذاری
- یکسان‌سازی و واقعی کردن نرخ ارز
- حذف یارانه‌های انرژی به ویژه در مصرف حامل‌های انرژی بنزین و گازوئیل و تلاش جدی در انجام طرح‌های بهینه‌سازی انرژی در کشور
- تنظیم و اجرای برنامه متوازن و منطقی سازی نظام تعرفه ای کشور
- تنظیم و اجرای دقیق برنامه جامع پنج‌ساله توسعه تولیدات رقابتی و صادرات غیر نفتی کشور
- تسریع در تکمیل فرآیند الحاق کشور به سازمان تجارت جهانی
- تقویت تعامل موثر با کشورهای خارجی با هدف جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و مشارکت فعال در زنجیره ارزش جهانی
- مبارزه جدی با قاچاق سازمان یافته در کشور

۵. تجدید ساختار دولت

یکی از چالش‌های مهم عدم اجرایی شدن برخی از سیاست‌های اقتصادی درست در دولت‌ها از طولانی بودن فرآیندها و بزرگ بودن بدنه اجرایی فرسوده دولت ناشی می‌شود. با توجه به دوران تحریم‌های اقتصادی، جبران عقب ماندگی‌های قبلی و انجام به موقع و سریع اصلاحات اقتصادی به دولتی مدبر، چابک و شجاع نیاز دارد.

اقدامات مورد انتظار:

- کاهش وابستگی درآمد دولت به درآمدهای نفتی
- کاهش مالکیت و مدیریت دولتی بر بنگاه‌های اقتصادی
- استفاده از نیروهای کارآمد متخصص کارشناسی در بدنه سیاست‌گذاری دولت
- تقویت پاسخگویی و ارائه آمار و اطلاعات شفاف و به موقع به جامعه
- الزام دولت به انجام کلیه تعهدات آن در قبال بخش خصوصی و اعمال تنبیهات و جرایم برای دستگاه‌های دولتی متخلف
- تلاش برای ایجاد ارتباط پویا و همسو بین برنامه‌های کلان توسعه، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و برنامه و اقدامات دولت
- کاهش ناکارایی طرح‌های عمرانی با اجرای واقعی واگذاری آنها به بخش خصوصی از طریق خرید خدمات و مشارکت عمومی-خصوصی
- برنامه‌ریزی برای منطقی نمودن هزینه‌های جاری دولت از طریق تمرکز بر بهبود کیفی ارائه خدمات در حوزه‌های آموزش و سلامت و با تاکید بر استفاده موثر از ابزار خرید خدمات از بخش خصوصی

۶. شکل‌گیری و تعمیق رونق در کلیه بخش‌های اقتصادی

با توجه به متفاوت بودن میزان رکود فعالیت‌های اقتصادی، هنوز برخی از فعالیت‌ها از جمله بخش ساختمان از رکود خارج نشده‌اند. برای جلوگیری از بازگشت رکود اقتصادی و رونق بخشی به کلیه فعالیت‌های رقابتی در اقتصاد کشور، لازم است سیاست‌های مناسب برای بخش‌های گرفتار در رکود، تنظیم و با اولویت، عملیاتی شود.

اقدامات مورد انتظار:

- بازرگری در شیوه تنظیم سیاست‌ها و برنامه‌های کلان اقتصادی با تاکید بر استفاده از توان مشاوران و متخصصان داخلی و خارجی
- اعمال سیاست‌های تشویقی برای جذب سرمایه‌گذاران ایرانی در خارج از کشور با تامین امنیت اقتصادی
- توسعه فعالیت‌ها در بخش خدمات از جمله افزایش ترانزیت و ایجاد هاب هوایی و دریایی
- تاکید و اهمیت دهی به شناسایی و آشکارسازی پتانسیل حوزه‌های مولد و سودآور دارای مزیت‌های رقابتی و کمک به خروج فعالیت‌های اقتصادی مبتنی بر استفاده از منابع ارزان و دریافت حمایت‌های دولتی
- تاکید ویژه بر توسعه بخش گردشگری و تامین الزامات توسعه این بخش بویژه در زمینه تامین زیرساخت‌های لازم از جمله هتل‌سازی، زمینه ساز خروج بخش ساختمان از رکود خواهد بود
- مشارکت فعال و اثر بخش در شکل‌گیری جاده ابریشم
- تنظیم سیاست‌های منطقی تحریک تقاضا با تاکید بر افزایش سرانه درآمد ملی با الزام محدودیت عدم افزایش مطالبات غیر جاری نظام بانکی
- واگذاری طرح‌های نیمه تمام به بخش خصوصی

۷. استمرار ثبات اقتصادی و حفظ دستاوردهای تورم پایین

هر نوع برگشت به شرایط تورم دورقمی و از دست دادن ثبات اقتصادی، فضای نااطمینانی و عدم قطعیت را در اقتصاد تشدید خواهد نمود. لذا می‌باید ضمن حفظ دستاوردهای تک‌رقمی کردن تورم، در زمینه تحکیم ثبات اقتصادی در کشور تلاش شود و به طور جدی از اعمال هر نوع سیاست اقتصادی ناسازگار با این هدف، جلوگیری گردد.

اقدامات مورد انتظار:

- حذف زمینه‌های ایجاد نااطمینانی، عدم قطعیت و افزایش ریسک در اقتصاد کشور
- ایجاد تعادل در عرضه و تقاضای نقدینگی در کشور، کنترل دقیق رشد پایه پولی و استمرار روند کاهش تورم

۸. کاهش بیکاری و افزایش نرخ مشارکت اقتصادی

افزایش نرخ بیکاری و بحران رشد منفی بهره‌وری نیروی کار در کشور از چالش‌های مهم اقتصاد ایران است که از عدم رشد اقتصادی مناسب و جذب نیروهای کارآمد کیفی در بخش‌های مولد اقتصادی کشور ناشی می‌شود.

اقدامات مورد انتظار:

- یکی از راهکارهای کاهش نرخ بالای بیکاری جوانان کشور از طریق توسعه و فرصت دهی به کارآفرینان جوان و استارت آپ‌ها و فعالیتهای دانش بنیان و رفع موانع اداری برای تسهیل حضور و فعالیت آنها ضمن ارائه مشوق های مالی اثر بخش است.
- بخش خدمات به ویژه خدمات فناوری اطلاعات و ارتباطات و دیجیتالی از جمله بخش های مهم اقتصادی کشور است که پتانسیل جذب تعداد زیادی از نیروهای مستعد جوان را داراست. تامین اشتغال لازم از طریق بخش های مولد از جمله بخش صنعت کشور به دلیل نیاز به تزریق سرمایه گذاری های جدید به ویژه از نوع سرمایه گذاری خارجی زمان بر است در حالی که بخش خدمات به خصوص توسعه ارائه خدمات مدرن با بهره برداری از فناوری های اطلاعات و ارتباطات می تواند بخش مهمی از مشکل بیکاری کشور را رفع نماید.
- تسهیل جذب سرمایه گذاران خارجی در بخش خدمات با هدف ایجاد فرصت های متعدد اشتغال در این حوزه
- بنگاه های کوچک و متوسط عمدتاً شامل فعالیتهای کاربر می شوند و رفع موانع حضور موثر این گروه از بنگاه ها در بازار داخلی و راه یابی به بازارهای جهانی بخصوص بازارهای همسایه، فرصت زیادی برای جذب بیکاران در بازار کار فراهم خواهد نمود.

۹. بهره برداری کارآمد و بهینه از منابع طبیعی و زیست محیطی

محدودیت منابع طبیعی کشور به ویژه منابع آبی با توجه به تحولات اقلیمی از چالش های مهم کشور ایران است. لازمه تفکیک ناپذیر تنظیم هر نوع سیاست اقتصادی مبتنی بر افزایش تولیدات و صادرات، توجه به محدودیت منابع طبیعی است و تدوین و تصویب هر نوع سیاستی

می‌باید در سازگاری و همسویی با برنامه‌های کلان بلند مدت حفظ پایدار منابع آب و سایر منابع زیست محیطی کشور، صورت گیرد.

اقدامات مورد انتظار:

- استفاده از ابزارهای سیاستی در رابطه با تعیین هزینه-فایده انتخاب گزینه‌های نیل به خودکفایی در مقابل رشد تولیدات رقابتی با وابستگی کم به منابع محدود طبیعی به خصوص منابع محدود آب
- حذف کلیه مشوق‌های مربوط به تولید کالاها و خدمات فاقد مزیت رقابتی و با وابستگی بالا به منابع محدود
- افزودن الزام برخورداری از توجیه زیست محیطی در کلیه طرح‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری در کشور
- ارائه، اجرای دقیق و پایش منظم برنامه کلان مدیریت بهینه منابع طبیعی و زیست محیطی کشور با توجه به تغییرات اقلیمی

جمع بندی و انتظارات

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران از کلیه کاندیداهای ریاست جمهوری درخواست می‌نماید تا نظرات روشن و مشخص خود را در مورد هر یک از موارد نه گانه فوق اعلام نمایند تا از این طریق ضمن اطلاع رسانی مناسب، جامعه از رویکردها و برنامه‌های کاندیدها آگاه شوند و با تصویر شفاف از ظرفیت‌ها و برنامه‌های هر یک از آنها، گزینه درست را برای ایفاگری وظیفه خطیر ریاست جمهوری، انتخاب نمایند.

